

TIEDOTUSLEHTI 1/2010

Sisältö

Päätoimittajien palsta.....	3
Metsäluonnon politiikkaa tutkimassa (Riikka Paloniemi).....	4
Laatunormit hallinnan perustana – ekosysteemilähestymistavan vakiintuminen rannikkovesien suojelussa (ENSCA) (Helena Valve)	5
Helsingin yliopistossa tutkitaan uuden sukupolven riskejä (Janne Hukkinen)	6
1. Nanomateriaalit REACH:issä - kemikaaliturvallisuuden arvioinnin soveltuvuus nanomateriaaleihin (nanoREACH)	6
2. Innovatiivinen ympäristösääntely ja laajennettu asiantuntijuus -- faktojen ja arvojen integraatio Itämeren ympäristöseurantaa koskevassa asiantuntijaharkinnassa (RegEx)6
HyvAMO - Alueellinen metsäohjelma hyväksyttävänä ja vaikuttavana prosessina (Leena Leskinen)7
Hyvinvointia ja terveyttä edistävän Suomen ensimmäisen Voimametsän avajaiset järjestettiin 20.5.2010 Ikaalisten Kylpylässä (Kalevi Korpela)	8
Julkaisuja	
Elements of Ecological Economics (Jan Otto Andersson & Ralf Eriksson).....	9

Päätoimittajien palsta

Vuoden ensimmäinen YHYS-tiedotuslehti sisältää useiden käynnistyneiden ja päättyneiden tutkimusprojektien esittelyn lisäksi tiedotteen Suomen ensimmäisen ”Voimametsän” vasta järjestetyistä avajaisista. Julkaisutietoja esitellään tutkimusprojektien esittelyjen yhteydessä, minkä lisäksi Routledge on äskettäin julkaissut Åbo Akademiassa toimivien taloustieteilijöiden Ralf Erikssonin ja Jan Otto Anderssonin kirjoittaman ekologisen taloustieteen oppikirjan.

Seuraava YHYS-tiedotuslehti ilmestyy joulukuussa. Silloin on mahdollisuus tiedottaa seuran alaan liittyvistä projekteista, julkaisuista, nimityksistä, tapahtumista tai joistain muista jäsenistöä mahdollisesti kiinnostavista asioista. Sitä ennen vuotuinen YHYS-syyskollokvio järjestetään Tampereella 25.-26.11.

Hyvää kesää,

Miikka Salo & Suvi Huttunen
Tiedotuslehden toimittajat

miikka.salo@jyu.fi
suvi.huttunen@jyu.fi

Paloniemi Riikka, Primmer Eeva, Similä Jukka, Heli Saarikoski, Eeva Furman
Ympäristöpolitiikkakeskus, Suomen ympäristökeskus

Metsäluonnon politiikkaa tutkimassa

Kuinka luonnonsuojelupolitiikka parhaillaan kehittyy? Lisääntykö suojelun hyväksyntä, voidaanko luonnonsuojelun kokonaisuutta hallita uudistusten myötä aiempaa paremmin? Suomen ympäristökeskuksen ympäristöpolitiikan keskuksessa tutkitaan metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamista parhaillaan useasta eri näkökulmasta eri tutkimushankkeiden puitteissa. Hankkeiden kokonaisuus tuo esiin luonnonsuojelupolitiikan onnistumisia ja ongelmia.

Biodiversiteetin turvaamisen mittakaavoja tarkastelemme *SCALES*-tutkimushankkeessa, jossa kysymme, kuinka luonnon monimuotoisuuden ja sen hallinnan mittakaavat ovat yhteneväisiä tai ristiriidassa ja miten niiden välistä yhteyttä voidaan edistää. Tässä usean EU-maan yhteisessä, varsin mittavassa hankkeessa tarkastelemme muun muassa hallinnon eri sektoreiden yhteistyötä ja niiden luonnonsuojelutyön koordinoitua sekä sitä, kuinka mielekkäitä kokonaisuuksia monimuotoisuuden turvaamispyrkimykset muodostavat ja kuinka suojelua voitaisiin näistä näkökulmista kehittää aiempaa paremmaksi. *SCALES* kuuluu EU:n 7. puiteohjelmaan. Lisätietoa hankkeesta: <http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=325314&lan=FI>

Luonnonsuojelun erilaisia ohjauskeinoja ja niiden muodostamaa kokonaisuutta tutkimme puolestaan *POLICYMIX*-hankkeessa. Tarkastelemme uusia taloudellisia ja perinteisiä luonnonsuojelun ohjauskeinoja pyrkimyksenämme selvittää millaisia vaikutuksia näillä eri ohjauskeinoilla ja niiden yhdistelmillä on alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti. Hankkeessa vertaillaan Euroopan ja Väli-Amerikan maita toisiinsa. Myös *POLICYMIX* on EU:n 7. puiteohjelman tutkimushanke.

Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma (*METSO*) on keskeinen käynnissä oleva yritys turvata Etelä-Suomen metsien monimuotoisuutta, samalla ohjelma uudistaa metsien suojelupolitiikan tekemistä. *METSO*-ohjelmaa, sen toteuttamista ja vaikuttavuutta arvioimme *METSO-ohjelman keinot sopeutuvan hallinnon välineenä*-hankkeessamme. Hankkeessa kysymme, kuinka hallinto muuttaa toimintatapojaan toimintaympäristön uudistuessa ja kuinka *METSO*-toimijat kokevat ohjelman ja sen mahdollisesti aikaansaamat muutokset. Hanke tukee *METSO*-ohjelman seurantaa, arviointia ja kehitystyötä. Ympäristöministeriö rahoittaa hanketta.

Yhteistoiminnallinen luonnonvarasuunnittelu on yksi ympäristönhallinnan muoto. *Kiistanalainen konsensus - Yhteistoiminnallisen luonnonvarasuunnittelun mahdollisuudet ja rajat* -tutkimushankkeessamme (*CoCo*) analysoimme yhteistoiminnallisen luonnonvarasuunnittelun edellytyksiä deliberatiivisen demokratian ja sen kritiikin näkökulmista. Hankkeessa tarkastellaan monitavoitteista metsien käytön suunnittelua, alueellisen metsäpolitiikan prosesseja sekä konfliktin hallintaa Suomen eri alueilla ja

Kanadassa. Hanketta rahoittaa Suomen Akatemia. Lisätietoa hankkeesta:
<http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=275561>

Nämä tutkimushankkeemme ovat korostuneen monitieteisiä. Pyrimme muodostamaan synteetin näiden eri hankkeiden moninaisista näkökulmista ja arvioimme, että hankkeiden muodostama kokonaisuus synnyttää monipuolisen tulkinnan luonnonsuojelupolitiikan nykyhetkestä ja sen kehityssuunnista.

Laatunormit hallinnan perustana – ekosysteemilähestymistavan vakiintuminen rannikkovesien suojelussa (ENSCA)

EU:n ympäristöpolitiikka perustuu yhä enenevässä määrin laatunormeihin. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että inhimillisen toiminnan tulisi entistä paremmin reagoida ympäristön tilaan ja siinä tapahtuviin muutoksiin. Toiminnalla on myös oltava selkeä päämäärä. Esimerkiksi vesipuite- ja meristrategiadirektiivit edellyttävät, että vesistöjen hyvä ekologinen tila saavutetaan vuoteen 2015 mennessä.

ENSCA-hankkeessa tutkimme, miten laatunormit ja ekosysteemilähestymistapa vakiintuvat Suomessa osaksi rannikkovesien suojelua ja hallintaa. Erityisesti tutkimushanke analysoi

- 1) tyypittely- ja luokittelujärjestelmien juurtumista tietokäytännöiksi;
- 2) tuotetun tiedon kääntymistä toiminnaksi;
- 3) laatunormien juridisen ja ympäristöpoliittisen merkityksen muotoutumista.

Tutkimuksemme perustuu ennen kaikkea Paimionjoen valuma-alueella toteutettavaan tapaustutkimukseen. Koska maataloustuotannon rakenteella ja maatalouden vesiensuojelutoimilla on ratkaiseva merkitys rannikkovesien tilaan, paneudumme erityisesti tällä sektorilla tapahtuviin muutoksiin. Tarkastelemme vesiensuojelun ja sen edellytysten kehkeytymistä myös irrallaan varsinaisista politiikkatoimista. Lopuksi teemme johtopäätöksiä adaptiivisen hallinnan realistisuudesta ja toimivuuden edellytyksistä.

Tämä nelivuotinen tutkimushanke käynnistyi tämän vuoden alussa Suomen ympäristökeskuksessa. Tutkimusryhmään kuuluvat Minna Kaljonen, Pirkko Kauppila, Jussi Kauppila, Hannu Siitonen, Helena Valve sekä kesäharjoittelijana Johanna Kinnunen. Tutkimusta rahoittavat Suomen akatemia ja SYKE.

Lisätietoja:

<http://www.environment.fi/default.asp?contentid=353559&lan=fi&clan=fi>

HELSINGIN YLIOPISTOSSA TUTKITAAN UUDEN SUKUPOLVEN RISKEJÄ

1. Nanomateriaalit REACH:issä - kemikaaliturvallisuuden arvioinnin soveltuvuus nanomateriaaleihin (nanoREACH)

Aika: 2010

Rahoittajat: Euroopan komission 6. puiteohjelman SKEP ERA-NET hanke (Scientific Knowledge for Environmental Protection), Ympäristöministeriö, Tekes

Tutkijat: Arho Toikka, Janne Hukkinen (Helsingin yliopisto)

Hankkeen tarkoituksena on arvioida olemassa olevan tutkimustiedon valossa mitä muutoksia REACH-sääntelyyn olisi tehtävä, jotta sen tavoitteet toteutuisivat myös nanomateriaalien kohdalla. Tutkimuksessa selvitetään nykyisessä kemikaaliturvallisuuden arvioinnissa käytettävien periaatteiden, määritelmien, oletusten, lähestymistapojen ja käytäntöjen soveltuvuus nanomateriaalien ympäristö- ja terveysvaikutusten arviointiin. Hankkeen partnerit ovat asiantuntijoita toksikologiassa (Royal Institute of Technology (KTH), Department of Philosophy and the History of Technology, Stockholm, Sweden), nanomateriaalien kemiassa ja ekotoksikologiassa (University of Birmingham, School of Geography, Earth and Environmental Sciences, Environmental Nanoscience, Birmingham, U.K.), nanomateriaalien vuorovaikutuksessa elinympäristöjen kanssa (School of Chemistry and Chemical Biology, University College Dublin, Ireland) ja ympäristöpolitiikassa (Helsingin yliopisto, sosiaalitieteiden laitos). Laaja-alaisen yhteistyön tuloksena tehdään toimenpide-ehdotuksia turvallisuusarvioinnin kehikon parantamiseksi, mikä on välttämätöntä toisaalta nanomateriaalien sääntelyn kehittämiseksi, toisaalta varovaisuusperiaatteen soveltamiseksi tilanteissa, joissa perinteinen sääntely ei riskiarviointitiedon puutteessa ole mahdollista. Toimenpide-ehdotukset poistavat tai vähentävät potentiaalisia ympäristö- ja terveysriskejä. Lisäksi tullaan osoittamaan keskeisiä nanomateriaalien sääntelyyn liittyviä tiedon puutteita.

2. Innovatiivinen ympäristösääntely ja laajennettu asiantuntijuus -- faktojen ja arvojen integraatio Itämeren ympäristöseurantaa koskevassa asiantuntijaharkinnassa (RegEx)

Aika: 2010-13

Rahoittajat: Maj ja Tor Nesslingin säätiö

Tutkijat: Nina Janasik, Janne Hukkinen, Marja-Liisa Riekkola (Helsingin yliopisto), Tuulia Hyötyläinen (VTT)

Hankkeen tavoitteena on kehittää innovatiivisia ympäristösääntelyn menetelmiä tilanteisiin, joissa perinteinen sääntely on mahdotonta: toisaalta tieteellinen näyttö yhdisteiden kemiallisista tai muista vaaroista on vajavaista, toisaalta julkinen etu

edellyttää varovaisuutta ja nopeita politiikkatoimia. Tutkittavaksi kemikaaliryhmäksi on valittu kosmetiikassa käytettävät ja Itämereen päätyvät yhdisteet, joiden arvioidaan olevan haitallisia. Hankkeessa tutkitaan näiden riskikemikaalien pitoisuuksia, kulkeutumista ja muuntumista jätevedenkäsittelystä lähtien aina Itämereen asti. Lisäksi järjestetään kolme asiantuntijatyöpajaa, joissa pyritään rakentamaan päätöksentekoa tukevia tulevaisuusskenaarioita ja indikaattoreita riskikemikaalien vaikutusten arvioimiseksi Itämeressä. Hankkeessa yhdistyy HY:n kemian ja ympäristöpolitiikan osaaminen. On kehitettävä kemiallisia määritysmenetelmiä ja tehtävä analyysyjä, mutta perimmäisenä tarkoituksena on saada uusia työkaluja ympäristönsuojeluun sekä poliittisella tasolla että vaikuttamalla ihmisten kulutustottumuksiin.

HyvAMO - Alueellinen metsäohjelma hyväksyttävänä ja vaikuttavana prosessina

Kirjoittajat: Leskinen Leena A., Saarikoski, H. & Hujala, T.

Jokaisessa Suomen 13 metsäkeskuksessa laadittava alueellinen metsäohjelma (AMO) on koko metsäsektorin kehittämissuunnitelma. Metsälakiin perustuvissa ohjelmissa asetetaan mitattavat tavoitteet metsäsektorin kehittämiselle, sovittaen ne yhteen taloudellisen, ekologisen ja sosiaalisen kestävyysvaatimusten kanssa. Ohjelmat tarkistetaan vähintään viiden vuoden välein.

HyvAMO on vuosina 2007-2009 toteutettu hanke, jonka tarkoituksena oli kehittää metsäohjelmien laadintaa ja toteutusta vaikuttavana, hyväksyttävänä ja yhteistoiminnallisena prosessina. Hankkeessa on kerätty metsäohjelmatyöhön osallistuneilta metsäneuvostojen jäseniltä ja metsäkeskusten työntekijöiltä mielipiteitä ja arvioita ohjelmaprosessiin osallistumisesta.

Hanke vastasi AMO-prosessin keskeisiin kehittämiskohteisiin: ohjelman tulisi kattaa riittävän tasapuolisesti kestävyysvaatimukset, eri osapuolia tulisi kohdella tasapuolisesti, tehtyjen ratkaisujen tulisi olla läpinäkyviä, alueellinen metsäohjelma tulisi kytkeä muihin alueellisiin kehittämissuunnitelmiin, ohjelmaan liittyvän päätöksentekomenettelyn tulisi olla johdonmukainen ja tehtyjen päätösten välittää selkeä kuva siitä, mihin alueen metsätalouden resursseja halutaan suunnata. Menettelytapoja kokeiltiin tämän hankkeen pilottiprosesseissa kolmessa metsäkeskuksessa ja niistä saatu palaute oli varsin myönteistä.

Oulun seudun ammattikorkeakoulun lisäksi hankkeessa olivat mukana Päätöksenteon menetelmät ja prosessit metsäalalla -tutkimusverkoston edustajat Metsäntutkimuslaitoksen Itä-Suomen alueyksiköstä, Helsingin yliopiston Metsävarojen käytön laitokselta ja Itä-Suomen yliopistosta. Hanke teki yhteistyötä myös Suomen ympäristökeskuksen (Kiistanalainen konsensus - Yhteistoiminnallisen luonnonvarasuunnittelun mahdollisuudet ja rajat) ja Tampereen yliopiston Yhteiskuntatieteiden laitoksen (Knowledge-Policy Interfaces and the Politics of Local Forest Use) kanssa.

Hanke tuotti MMM:lle www-tukimateriaalin, jota metsäkeskukset käyttävät AMO-prosesseissaan 2010-2011. Tukimateriaali voi antaa virikkeitä myös muille luonnonvara-alan suunnittelun toimijoille. Tukimateriaali alueellisen metsäohjelman laadintaan:
<http://www.oamk.fi/luova/metsaohjelma/>

Hankkeessa tuotettiin myös runsaasti tutkimusjulkaisuja:

Tikkanen, J., Kangas, A., Pykäläinen, J., Hujala, T., Kurttila, M. & Leskinen, P. 2009. Vaikuttava ja hyväksyttävä alueellinen metsäohjelma: ehdotus metsäohjelman laadinnan kehittämiseksi. *Metsätieteen aikakauskirja* 3/2009: 245–254.
<http://www.metla.fi/aikakauskirja/abs/fa09/fa093245.htm>

Kangas, A., Saarinen, N., Saarikoski, H., Leskinen, L., Hujala, T. & Tikkanen, J. 2010. Stakeholder perspectives about proper participation for Regional Forest Programmes in Finland. *Forest Policy and Economics* 12: 213-222.

Saarinen, N., Kangas, A., Tikkanen, J., Leskinen, L., Hujala, T. & Saarikoski, H. 2009. Osallistujien näkökulmat alueellisiin metsäohjelmaprosesseihin. *Metsätieteen aikakauskirja* 3:213-226.

Laitala, M., Saarinen, N., Saarikoski, H. & Tikkanen, J. 2009. Sidosryhmien näkemyksiä alueellisesta metsäohjelmatyöstä. *Metsätieteen aikakauskirja* 3: 227-244.

Leskinen, L.A., Laurén, K., Järvinen, S., Sairinen, R. & Leskinen, P. Sosiaalisten ja kulttuuristen vaikutusten ja kestävyuden arvioiminen metsätaloudessa ja metsien monimuotoisuuden turvaamisessa. *Metsäntutkimuslaitos. Metlan työraportteja* 99.

Saarikoski, H., Tikkanen, J., & Leskinen, L. 2010. Public Participation in Practice - Preparing Regional Forest Programs in Northern Finland. *Forest Policy and Economics*. Available online <http://dx.doi.org/10.1016/j.forpol.2010.02.006>

Hyvinvointia ja terveyttä edistävän Suomen ensimmäisen Voimametsän avajaiset järjestettiin 20.5.2010 Ikaalisten Kylpylässä

Metsäntutkimuslaitoksen, Tampereen yliopiston (psykol. Its, prof. Kalevi Korpela) ja Ikaalisten Kylpylän yhteistyön tuloksena avattiin Suomen ensimmäinen hyvinvointia ja terveyttä edistävä teemaympäristö Ikaalisten Kylpylän alueelle. Teemaympäristö on toteutettu osana Terveyttä metsästä -hanketta, ja se on saanut nimekseen "Voimametsä". Hankkeen suurin rahoittaja on Euroopan Aluekehitysrahasto.

Lisätiedot hankkeesta ja tutkijoiden yhteystiedot Internetissä:

<http://www.metla.fi/tiedotteet/2010/2010-05-10-kutsu-voimametsa.htm>

JULKAISUJA

Elements of Ecological Economics

By Jan Otto Andersson, Ralf Eriksson

- **Price:** £28.79
- **ISBN:** 978-0-415-47381-1
- **Publish Date:** 26th March 2010
- **Imprint:** Routledge
- **Pages:** 164 pages

Elements of Ecological Economics provides a comprehensive introduction to the field of ecological economics, an interdisciplinary project trying to give answers to the problems related to the overexploitation of the earth's resources today. These include the problems of global warming (the greenhouse effect) and the overuse of the seas (e.g. overfishing). The book also gives an exposition of the closely related problems of global welfare and justice.

The book covers topics including:

- The general policy perspective required by sustainability
- Economic growth in a historical perspective
- Sustainability conceptions and measurement within ecological economics
- Economics and ethics of climate change
- Global food security
- The state of the seas on earth and locally (the Baltic Sea).

As an introductory-level text the book will be useful to undergraduate students taking basic courses in economics and related fields, and will be comprehensible to anyone interested in environmental problems. Through the separate chapters on the problems of climate change, sustainable food production, and the overuse of the seas, the reader will easily see the practical relevance to the theoretical concepts presented and used in the book.

<http://www.routledge.com/books/details/9780415473811/>